

جهنم

د جهنم پېژندنه:

جهنم د الله عزوجل زندان دی ، او د الله تعالی د نافرمانه بنده گانو لپاره جوړ شوی دی ، الله تعالی په ځينو ځايونو کې د لوی اور په نوم هم یاد کړی دی .

عطاء بن یسار رحمه الله فرمایي:

جهنم داسې یوه کنده ده ، که چېرې له هغې څخه غرونه تېر کړای شي ، نو د جهنم د اور له ډبرې تودوخې څخه به خامخا په مایع (اوبو) باندې بدل شي .

جهنم کندي، نهرونه، درې ، حیوانات او ډېر عجیب حالات لري، له پیدایښت څخه پکې د الله جل جلاله په امر اور بل شوی دی او تر اوسه پورې هغه اور بلیږي .

د ژوروالي په اړه یې دا روایت ذکر کوو:

یوه ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم له صحابه کرامو سره ناست وو، دې وخت کې یو وېروونکی اواز واورېدل شو! رسول الله صلی الله علیه وسلم پوښتنه وکړه: آیا تاسو پوهیږئ؟ دا غږ د څه وو؟ صحابه کرامو رضی الله عنهم اجمعین وویل: الله جل جلاله او دهغه رسول صلی الله علیه وسلم پوهیږي .

رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: دا غږ د یوې ډبرې (تېرې، کاني) وو چې اویا کاله مخکې جهنم ته غورځول شوې وه او اوس یې بېخ (لاندې اخري ځای، تل) ته ورسېده .

پل صراط هم د جهنم له پاسه موقعیت لري او له وینسته څخه نری دی . جهنم دومره پراخه دی چې ډکېدل یې امکان نه لري . کله چې ټول کافران او نافرمانه بنده گان په جهنم کې وغورځول شي نو الله عزوجل به ترې پوښتنه وکړي: چې ډک شوې؟ جهنم به ووايي: یا ربه! نور هم راوغورځوه!

الله رب العزت به پکې د خپل شان مطابق خپل قدم مبارک کېږدي، نو جهنم به ووايي: یا ربه! بس! بس! ..

یوه ورځ جهنم الله رب العزت ته شکایت وکړ: یا ربه! زما یوه برخه بله برخه خوري! نو الله عزوجل ورته د دوه ساگانو ایستلو اجازت ورکړ: ورسره چې ډېر وړت وړت (یعنې) راځي د داسې دوه نیم دگرمې برخې ساه ده او کله چې پرموړ سخت رمی (یعنې) راځي دا د جهنم د یخې برخې ساه ده .

د جهنم دروازې:

(لها سبعة ابواب) ژباړه: د جهنم اووه (۷) دروازې دي:

امام ابن جریج رحمه الله د دې په تفسیر کې د دروازو نومونه په لاندې ډول ذکر کړيدي:

1. اوله دروازه: جهنم
2. دوهمه دروازه: نظی
3. درېیمه دروازه: الحطمه

4. څلورمه دروازه: سعي
5. پنځمه دروازه: سقر
6. شپږمه دروازه: جحيم
7. اوومه دروازه: هاويه

د جهنم طبقې:

جهنم اووه (۷) طبقې (پوړونه) لري، چې له پورته خوا څخه نښته خواته ترتيب دي او هر څومره چې ټيټه وي هغومره د جهنمي لپاره خورا بده او له عذاب نه ډکه ده.

د محمد باقر په روايت سره د جهنم طبقې (پوړونه) په لاندې ډول دي:

1. لومړۍ پوړ: تر ټولو لوړ پوړ دی؟ چې "جهنم" نومېږي. په دې پوړ کې د دوزخ اوسيدونکي په سختو ډبرو ولاړ دي او د دوی سرونه او دماغونه د تودوخې څخه جوشېږي.
2. دوهم پوړ "سست" دی؛ د اورگرې په دې درجې کې لاسونه، پښې او سرونه ماتوي، او هغه چاته بلنه ورکوي چې د الله عزوجل له حکم يې سرغړونه وکړه، حرام مالونه يې راټول او ذخيره کړل.
3. درېيمه طبقه "غی" ده چې په هغه کې اور دی او هيڅ شی نه پرېږدي. دا په بشپړه توګه د بدن پوستکي بدلوي؛ لس نفر (د عذاب له ملاتکو څخه) ورته ټاکل شوي دي.
4. څلورم پوړ "حطامه" دی، او له دې څخه د ماني په شان لوی اورونه غورځول کېږي، لکه (په سرعت او کثرت کې) دا د ژپرو او ښانو په څېر دي چې په هر ځای کې خوراک کوي! هر څوک چې د دې برخې خواته ځي د تور سکاره په څېر ګرځي.
5. پنځم منزل "هاويه" دی چې په هغه کې يوه ډله چينې وهي "مالک" کله چې مالک په دوی باندې چينې وهي، دوی ته د اور ژپرې کڅوړې وړاندې کوي، چې په هغې کې بدبويه اوبه د دوی پوستکي د فلز په څېر ماتوي، کله چې دوی د څښاک لپاره د اور سوځولو کڅوړه پورته کوي، د دوی د مخونو غوښه د هغې له ګرمۍ څخه تويېږي.
6. شپږم منزل: "سعي" چې په هغې کې دېرش سوه څېمې (کيږدي) دي، په هره کيږدۍ کې درې زره د اورونو ماني دي، او په هره ماني کې درې سوه د اور کورونه او په هر کور کې درې سوه ډوله عذابونه دي. د دوی په منځ کې د اور کورونه، ماران او مرمۍ دي، همدارنګه د اور غلې دانې، زنځيرونه او د اور کندي دي.

7. اووم منزل: "درک الاسفال" چې په هغه کې "فلق" موقعیت لري او دا په دوزخ کې هغه ځاه ده چې کله پرانستل شي، اور سوځي او دا د اور تر ټولو سخت عذاب دی. په دې سخت ترینه طبقه کې به منافقان وي.

د جهنم درې او نهرونه

امام مجاهد رحمه الله د دې ایت په (يَلْقَ اٰثَمًا) هکله فرمایي: په جهنم کې یوه وادي (دره) ده چې اټاماً ورته وايي. همدارنگه د موبقا معنی هم د جهنم د یوې درې یا کنډې ده. د مومنانو له مور بي بي عایشې رضی الله تعالی عنها څخه چا د دې (فسوف یلقون غیا) پوښتنه وکړه، هغې ورته وویل: دا په جهنم کې یو نهر دی.

د جهنم اور او د عذاب نور وسایل

په جهنم کې داسې اور دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم یې په اړه وفرمایي: ستاسې اور د هغې اور اویایمه برخه ده، خلکو پوښتنه وویل: یا رسول الله صلی الله علیه وسلم! دهلاکت لپاره خو دا هم بس دی! رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایي: هغه اور له دې څخه نهه شپيته ځله زیات تېز دی او هره برخه یې ددې اور په شان ده.

په مسند امام احمد کې دا روایت راغلی او د مسند په یو بل روایت کې دا هم راغلي: چې ستاسو اور د جهنم د اور اویایمه برخه ده او له دې سربېره دوه ځله په سمندر کې ډوب شوی هم دی، که داسې نه وی تاسې به ترې هیڅ فایده نه شوه اخیستی.

په سنن ترمذی او سنن ابن ماجه کې راغلي چې د جهنم اور زرکاله بل کړی شو نو سور شو، بیا زرکاله بل کړی شو سپین شو، بیا زرکاله بل کړی شو تور شو او تر اوسه پورې هماغسې تور دی. د جهنم د اور تودوخه دومره زیاته ده که چېرته یې له سر څخه غر تېر شي نو د ډېر حرارت له امله به ویلې شي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسیر کې لیکلي: په جهنم کې به داسې ماران وي چې اوږدوالی به یې د یوې میاشتې د مزل په اندازه وي او غټوالی به یې د غره په شان وي، غاښونه به یې د خرما د ونې د تنې په اندازه وي.

او لږمان به د کچرو په شان وي چې لکۍ به یې درې سوه شپيته بنده وي او هر بند به یې له زهرو څخه ډک وي.

د جهنم خواړه

په قرآنکريم کې د جهنميانو لپاره څلور ډوله خواړه ذکر شوي دي چې په لاندې ډول دي:

1. اول : الزقوم: دا په دوزخ کې له اور څخه جوړه يوه ونه ده، چې د دوزخ په منځ کې راشنه ده او ميوه يې دومره بې کاره ده چې په قرآن کریم کې د شيطان له سر سره تشبیه شوې، او دا ځکه چې مسلمانان له وخت څخه شيطان ډېر په بده پيژني، الله عزوجل د قرآنکريم د دخان سورت په ۴۳ او ۴۴ ايت کریمه کې فرمايي: (ان شجرة الزقوم، طعام الاثيم) د زقوم ونه د گناهگارانو لپاره خوراکه دی او دا په نس کې داسې ايشي لکه سره زر او سپين زر چې په اور کې ايشي. د زقوم په اړه د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا حديث هم د پام وړ دی چې فرمايي: که د زقوم يو څاڅکی په نړۍ باندې وشي د نړۍ د ټولو خوړو خوند به خراب کړي نو د هغو به څه حال وي چې د ټول عمر لپاره يې زقوم خوراک وي.
2. الغسلين: دا په اصل کې د دزوخيانو له ټپونو او جسم څخه روانې هغه اوبه او وينې دي کومې چې د ډېر حرارت څخه بهيرې، لکه پر جسم د راخټليو دانو نوونه... ددې خوړو خوند خورا خراب او بوی يې ډېر بد دی. الله تعالی د قرآنکريم په حاقه سورت کې فرمايي: (فليس له اليوم ههنا حميم، ولا طعام الا من غسلين، لا ياكله الا الخاطئون) ژباړه: دوی لپاره په جهنم کې هيڅوک ملگری او شفاعت کوونکی نه وي چې له عذاب څخه يې خلاص کړي، او نه به بل خواړه ومومي بې له غسلين څخه کوم چې د گناهگارانو خوراک دی.
3. الضريع: د علماو په نظر دغه هم يوه ځوز لرونکې وچه ونه ده، چې هيڅ پانې نه لري. دا خوراک هم انتهايي زيات خبيث، بد رنگه، بد خونده، او تريخ دی. خاصيت يې دادی چې نه سړی پرې مېرې او نه هم باندې چاغېږي. الله تعالی په قرآن کریم کې فرمايي: (لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ لَا يُغْنِيهِمْ مِنْ جُوعٍ) سورة الغاشية، آية: 6-7. يعنې د دوزخيانو لپاره بل خوراک نشته، بې «ضريع» څخه، کوم چې نه چاغول کوي او نه هم لوړه ختموي.
4. طعام ذا غصه: وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا. سورة المزمل آية ۱۳. ابن عباس رضي الله تعالى ددغه خوراک په اړه ويلي چې داسې يو شی دی که په حلق کې ودرېږي، نه لاندې ځي او نه هم بهر را وځي. چې دا پورته ۳ قسمونو ټولو ته شامل دی

د جهنم مشر او څوکيداران

د جهنم مشر د يوه ملايکه ده چې مالک نومېږي. يو روايت کې راځي چې جهنميان به اواز کړي؛ ای مالکه! رب العالمين ته ووايه چې موږ ته مرگ راکړي! مالک به زر کاله پس ځواب ورکړي چې کورې شی! ستاسو لپاره هيڅ نجات نشته! ځواب به ځکه ډېر وخت پس ورکوي چې وځورېږي.

الله تعالى په قرآن کریم کې فرمایي: ژباړه: ای ایمان والاوو! خپل ځان او خپل اهل له اور څخه وساتئ! له هغه اور څخه چې خس یې خلک او تیرې دي او په هغې باندې د سختو اخلاقو والا ملایکې مقررې دي، د الله رب العزت له حکم څخه سرغړونه نه کوي، او هغه څه کوي چې امر یې ورته کېږي.

د معراج د سفر په هکله رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایي: چې زه کله له جبریل علیه السلام سره لومړي اسمان ته ورسېدم نو د هغه ځای ملایکو ماته په خندا او خوشحالي هر کلی وکړ پرته له یوې ملایکې چې زما سلام یې واخیست خو وئې نه خندل؛ ما پوښتنه وکړه؛ چې دا څوک ده؟ جبریل علیه السلام وفرمایي: دا د جهنم مشر څوکیدار دی او مالک نومېږي له پیدایښت څخه تر اوسه یې نه دي خندلي او تر قیامته به نه خاندی.

د جهنم خس (لرگي، خاشاک)

الله تعالى د قرآن کریم په سورت البقره کې فرمایي: (فاتقوا النار التي وقودها الناس). ووبرېږئ له هغې اور څخه چې خس (خاشاک) یې خلک او تیرې دي. هغه خلک چې د الله رب العزت دین یې پرېښي، د الله رب العزت نافرمانی کوي او د خپلو خواهاشاتو تابعداران دي.

هغه څوک چې د الله جل جلاله له لارې مخ وگرځوي که انسانان وي او که پیریان الله عزوجل به یې لوی اور ته وغورځوي چې له لوی اور څخه جهنم مراد دی.

او هغه تیرې به وروغورځوي چې عبادت یې شوی دی، تیرې د الله جل جلاله مخلوق دی بې ځایه یې اور ته نه غورځوي، خو دا تیرې د مشرک د شرم او خجالتی لپاره وروغورځوي او ورته وبه وایي چې دا ته او دا دې اله، یعنې مطلب دا چې ته دا دې تیرې عبادت کړی اوس ورسره یو ځای پریوځه!

او یا به یې الله عزوجل د جهنمیانو د ځورونې لپاره وروغورځوي، ځکه کله چې دا تیرې توده شي نو بیا ژر نه سړېږي او نورو ته تکلیف رسوي، تیرې د الله مخلوق دی الله جل جلاله به دا نه خرابوي خو جهنمیانو ته به پرې تکلیف رسوي. مثال یې داسې دی: چې انسان له خاورو جوړ دی خو چې پر کلکه خاوره یې وولې نو خوږېږي.

جهنمیان څوک دي؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: ما په تاسو کې دوه کارونه پرېښودل که چېرته تاسې پرې منگولې ښخې کړې نو هيڅکله به گمراه نه شئ او که چېرته مو دا پرېښودل نو گمراهان به شئ. يو بل حديث دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

ژباړه: په دين کې هر نوی کار منځ ته راولې بدعت دی، هر بدعت گمراهي ده او هره گمراهي به پکې اور وي. هغه څوک چې کفر يې کړی، د الله تعالی له وجود، د هغه له پيغمبرانو، د هغه له ملايکو، د هغه له کتابونو او د هغه له اوامرو څخه سرغړونه کوي او ترې منکر وي نو هغه به د جهنم په اور کې وي.

الله تعالی فرمايي: دوی به په دې جهنم کې د هميش لپاره وي او هلته به ډېر دردناک عذاب وي. هغه څوک چې له الله جل جلاله پرته د بل چا بنده گي کوي معنی دا چې مشرکين وي او يا هيڅ دين نه لري بې دينه او کافر وي هغه به جهنم ته ځي.

او هغه څوک چې مسلمان دی د الله جل جلاله ځينې اوامر مني او له ځينو نه د لټې له امله سرغړونه کوي نو دا هم گناهگار دی او جهنم ته به ځي، که چېرته د الله تعالی له امر انکار وکړي کافر کيږي. او د لټې، سستۍ له امله او يا له کوم شرعي عذر څخه پرته د الله تعالی د اوامرو څخه سرغړونه کوي، نو جهنم ته به لاړ شي.

پوښتنه: په جهنم کې به خلک د څومره وخت لپاره وي؟

ځواب: هغه څوک چې کافران دي هغوی به د هميش لپاره په جهنم کې وي او هيڅکله به ترې نه راوځي، اگر که هغې د نېک عمل ژمنې کوي او د اسلام راوړلو ته لېواله شي، دا ځکه چې هلته صرف مکافات او مجازات دي هلته عمل کول نشته.

او هغه څوک چې مسلمان دی او د توحيد کلمه يې ويله خو د گناه له امله جهنم ته تللی، نو هغه به بېرته جنت ته ځي. هره گناه ځان ته عذاب او د عذاب موده لري، يا خو به هغه موده پوره شي او الله رب العزت به يې بيا په نهر حیات کې له مينځلو وروسته جنت ته ولېږي.

الله رب العزت به ټولو مومنانو، ملايکو او پيغمبرانو ته اجازت ورکړي؛ چې ځی! لاړ شئ! او په جهنم کې چې د چا شفاعت کوی ويې کړی نو هر څوک به راځي او د خپل خپل ملگرو، خپلوانو او نورو مومنانو شفاعت به کوي تردې چې د ټولو شفاعت خلاص شي.

بيا به الله رب العزت وفرمايي: هر چا خپل شفاعت وکړ او خپل وارثان يې له ځان سره جنت ته بوتلل، اوس د ارحم الراحمين ذات نمبر دی، بيا به الله جل جلاله د خپل شان مطابق خپلې لپې له اور څخه ډکې کړي او داسې خلک به پکې راوباسي چې په سکارو بدل شوي وي.

هر کله چې کوم کس له جهنم څخه د جنت لپاره راووځي نو په نهر حیات (د ژوند سيند) کې به ومينځل شي او په هغې سره به داسې پاک شي، لکه بيخي چې جهنم ته نه وي تللی او بيا به يې الله رب العزت جنت ته بوځي مگر رواتل صرف د هغه چا لپاره دي چې د توحيد کليمه يې وئيلې وي.

د جهنم د خلکو حالت

امام بخاري له ابو هريرة څخه يو راويت رانقل کړی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: په جهنم کې به د کافر غاښ د احد د غره په شان غټ وي، ابو عصمه رحمه الله فرمايي: چې د پوستکي ډبلوالی به يې څلوېښت لاسه وي، او کله چې يې يو پوستکی وسوځي نو بل به ورته واچول شي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسير کې ليکلي: د جهنمي شونډې به د اوبښ له شونډو څخه اوږدې وي او يوه شونډه به يې له پاس ژامې څخه پورته او بل به يې لاندې په نس (خېټه) پرته وي.

ربيع بن انس رضي الله عنه فرمايي: چې د جهنمي د پوستکي ډبلوالی به څلوېښت لاسه او يا شپږ لاسه وي او د دوی گېډې به دومره غټې وي که غر پکې واچول شي نو هم به پکې ځای شي، امام احمد رحمه الله په خپل مسند کې ذکر کړې دي:

جهنمي به په جهنم کې دومره غټ شي چې د دوی د اوږو او غوږونو ترمنځ فاصله به اوه سوه کاله وي او د دوی د پوستکي ډبلوالی به اويا لاسه وي او يو غاښ به يې د احد د غره په شان غټ وي.

جهنميان به په عربي ژبې خبرې کوي له قران څخه ثابت دي.

د جهنم د عذاب څو نمونې

په صحيح البخاري کې يو روايت راغلی چې د قيامت په ورځ به يو سړی راوستل شي او په اور کې به واچول شي، چې کولمې به يې په اور وړتې شي او داسې به تاوېږي لکه خر، ډېر د تکليف په حالت کې به

ټاويږي او راټاويږي، بيا به جهنميان پرې راټول شي او پوښتنه به ترې وکړي چې اې فلانيه! دا څه حال دې دی؟

آيا تا موږ ته په نېکۍ امر نه کولو او له بدۍ څخه دې نه منع کولو؟ نو دا به ورته ووايي چې ما تاسو نېکۍ نه هڅولې او له بدۍ څخه مې منع کولې خو خپله مې نيکي نه کوله او له بدۍ نه منع کېدم.

په قيامت کې به تر ټولو کم عذاب د هغه چا وي چې د اور خپلۍ ورپسې کړل شي او د هغې له امله به يې ماغزه خويږي.

امام مقاتل رحمه الله په خپل تفسير کې ليکلي: چې د اور خزانچي به جهنمي له شونډو څخه ونيسي او د جهنم له ډبرو به ورته يو مړۍ ورکړي، ورته وبه وايي: چې دا خوږه! دا ځکه چې تا د يتميانو مال خوړلو.

انس بن مالک رضي الله څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: جهنميانو ته به ژړا راولېږل شي تر دې پورې به ژاړي چې اوشکې به يې وچې شي او له سترگو به يې وينې روانې شي، او بيا به تر دې وژاړي چې په مخونو کې به يې کنده او ډنډونه جوړ شي، که چېرته کښتۍ ورته راولېږل شي نو پکې وبه گرځي.

ابو درداء رضي الله عنه له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه روايت کوي چې فرمايي: جهنميانو ته به لوږه راولېږل شي چې دنور عذاب سره به برابره وي، هغه عذاب چې په ده حواله وي، بيا به د خوراک غوښتنه وکړي، نو د وينو او زوو نه به خوراک ورکړل شي چې نه پرې مږږي او نه به پرې چاغېږي، بيا به خوراک وغواړي،

دا ځل به داسې خوراک ورکړل شي چې له ستونې به يې نه تيرېږي ورياد به شي چې په دنيا کې داسې خوراک په اوبو تېرېده نو اوبه به وغواړي، د اوسپنو په گرمو لوښو کې به اوبه ورکړل شي کله چې يې مخ ته نږدې کړي نو دمخ غوښه او پوستکي به يې توی شي، او کله چې يې خيټې ته داخل شي نو ټول به ټوټه ټوټه کړل شي.

عبدالله بن مسعود رضي الله عنه فرمايي: چې څوک په اور کې دتل لپاره پاته شو نو هغه ته داور تابوت جوړېږي چې بيا همدا تابوت داور په نورو تابوتونو کې اچول کېږي او بيا لاندې د جحيم کندي ته ورغورځول کېږي.

له جهنم څخه د نجات لار

الله تعالیٰ په قرآن کریم کې فرمایي: (والعصر، ان الانسان لفی خسر، الا الذین امنو وعملوا الصالحات و تواصو بالحق، وتواصو بالصبر) ژباړه: قسم دی په زمانه باندې چې انسان په تاوان کې دی مگر هغه څوک چې ایمان یې اوږ، نېک اعمال یې وکړل، په حق باندې یې نصیحت وکړل، او په صبر یې نصیت وکړ.

بل ځای الله تعالیٰ فرمایي: زیری ورکړه! هغه کسانو ته چې ایمان یې راوړی او نېک اعمال کوي د دوی لپاره به داسې باغونه وي چې د هغې لاندې به نهرونه وي او دوی به په دې کې د همیش لپاره وي.

هر هغه څوک چې د اسلام دین قبول کړي او د الله رب العزت او امر په ځای کړي د الله جل جلاله او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړي نو دا خلک کامیاب دي او د جهنم له اور څخه به نجات حاصل کړي.

هر هغه څوک چې د الله جل جلاله له امر سره سم خپل ظاهر برابر کړي، په زړه کې پرې باور او یقین وکړي او په عمل کې یې راوړي نو الله جل جلاله به له جهنم څخه نجات ورکړي.

الله رب العزت په ځینو خلکو د جهنم اور حرام کړیدی: لکه انبیاء، شهیدان، صدیقین او داسې نور.....

همدارنگه هر مسلمان ته پکار ده چې د جهنم له اور څخه نجات وغواړي، ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایي: دوه شیان ته په یاد لری! صحابه کرامو پوښتنه وکړه کوم دوه شان رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي: جنت او لوی اور چې له لوی اور څخه جهنم مراد دی.

د الهي قانون په ځان منل او عمل کې رواستل د جهنم څخه د ژغورلو یواځینی لار ده

الله جل جلاله دې موږ او تاسې ته د جهنم له اور څخه نجات راکړي.

الله رب العزت دې موږ له پل صراط څخه سلامت تیر کړي.

دا دعا تل وائی! اللهم اجرني من النار، اللهم اجرني من النار، اللهم اجرني من النار

الله عزوجل دې زما او ستاسې گناهونه وښيي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library